

HMO-23

กลไกการพัฒนางานสู่ความเป็นเลิศด้านการสนับสนุนงานวิจัย กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The Development of Mechanisms for Excellence in Research,
The Division of Research Administration Khon Kaen University.

เบญจพร โยธางค์*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลไกในการบริหารจัดการ สภาพปัญหา และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ด้านการพัฒนากิจการด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 42 คน ซึ่งได้แก่ โครงการพัฒนานักวิจัยใหม่ โครงการทุนอุดหนุนทั่วไป โครงการวิจัยทุนบ่มเพาะ และโครงการวิจัยสถาบัน กลุ่มที่เลี้ยงนักวิจัยใหม่ และเจ้าหน้าที่โครงการทั้ง 4 โครงการ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบขั้นตอนการดำเนินงานโครงการวิจัยทั้ง 4 โครงการนั้น ล้วนแต่เป็นรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย มหาวิทยาลัยยึดถือและปฏิบัติกันมา ทำให้ไม่เกิดจุดที่นำเสนอมากนัก และพบปัญหาที่ถูกระงับผ่านนักวิจัยและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 4 โครงการ อาทิเช่น ปัญหาภาระงานสอนที่ค่อนข้างมาก ปัญหาการเบิกค่าตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย (Page charge) ปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพปัญหา ผนวกกับศึกษาข้อเสนอแนะที่ได้จากนักวิจัย และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 4 โครงการ นำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหา อาทิเช่น วิเคราะห์ปัญหาเพื่อให้มีการแก้ไขได้ถูกจุด และปรับเปลี่ยนวิธีการศึกษาใหม่ๆ เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุด จัดเวทีเพื่อประชุมปรึกษาหารือกับนักวิจัย เรื่องความล่าช้า สร้างแรงจูงใจให้แก่นักวิจัย และที่เลี้ยงนักวิจัยในการเผยแพร่ผลงาน พร้อมทั้งหาแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่นักวิจัย เป็นต้น

ABSTRACT

This research aims to investigate the mechanism of research-publishing management and its problems, and then to suggest the solutions. The data were collected by using an in-depth interview with 42 participants. These include: a research project of developing new researchers, a research project of general assistance, a research project of post-doctoral training and institutions' research projects, the researchers' mentors and the four research-project staffs were also interviewed, The results showed that the formats of the research process and methodology were the ones that several universities have continuously practiced, which is not an interesting point. The problems were reflected by the researchers and the staffs of the four research projects; for example, the overwhelming teaching loads, the problems about page charge when the papers were published, the lack of research tools (especially the experimental research), etc. The problems were consequently analyzed together with the suggestions from the researchers and the involved staffs to find the solutions. As a result, the solutions were concluded into 12 main points; for example, problems must be analyzed to find the right solution, the investigations should be adjusted or changed into the new or the best ones, there should be a stage or meeting for delayed researchers, the Division should inspire the researchers and mentors to publish their works by finding publication sources for them.

คำสำคัญ : กลไกการพัฒนางานสู่ความเป็นเลิศ,

Key Words : Develop mechanisms to excellence.

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

จากอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีวิวัฒนาการทางการศึกษามาตั้งแต่สมัยโบราณเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยความเชื่อที่ว่าการศึกษาเป็นตัวกำหนดทิศทางของชาติ และจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนาพลเมืองของรัฐให้มีความรู้ ความสามารถพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งหลายประเทศได้ใช้การศึกษาเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาชั้นนำของอาเซียนได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551) ดังนั้น รัฐบาลจึงเข้ามามีบทบาทในการขยายโอกาสทางการศึกษา ยกกระดับคุณภาพการศึกษา และการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในด้านการศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศด้านงานวิจัย โดยเริ่มต้นจากรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยแก่มหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ อาทิเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นต้น (ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดในกลุ่มการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ธงชัย สันติวงษ์ (2541) ที่กล่าวว่า แนวความคิดปรัชญาการจัดการจัดการบริหารองค์กรที่เป็นระบบ มีวิธีการเทคนิคที่แตกต่างกันแต่ละช่วง สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ทั้งนี้จุดมุ่งหมายก็คือ การนำเอาแนวความคิดไปประยุกต์ใช้กับองค์กรได้อย่างประสบผลสำเร็จ การจัดการความรู้ จึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารราชการแนวใหม่ในปัจจุบัน เพื่อให้หน่วยงานเกิดการพัฒนาความรู้ควบคู่ไปกับการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับการประกาศแต่งตั้งให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ เมื่อปีพุทธศักราช 2553 โดยมีพันธกิจที่คอยขับเคลื่อนให้สำเร็จว่าจะต้องผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ งานวิจัยที่เป็นเลิศ การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เป็นที่ยอมรับระดับมาตรฐานสากล ที่มุ่งการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็ง ทั้งนี้ การดำเนินการกิจการด้านงานวิจัยจึงถือเป็นอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จะสร้างนักวิจัยที่มีคุณธรรม ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และ พยายามที่จะขจัดค่านางานวิจัยบงกชออกไป พร้อมทั้งตั้งเป้าหมายในการทำวิจัยเพื่อสามารถตอบโจทย์ของสังคมได้อย่างแท้จริง (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2558)

ดังนั้น เพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นสถาบันวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้มีการจัดตั้งกองบริหารงานวิจัย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบภารกิจด้านการวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยีขึ้นมา โดยมีมติสภามหาวิทยาลัยตามประกาศสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 3/2547 ลงวันที่ 28 เมษายน 2547 เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการและสนับสนุนภารกิจด้านงานวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยมีอำนาจหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล โครงการวิจัย ได้แก่ 1) โครงการพัฒนานักวิจัยใหม่ 2) โครงการวิจัยทุนบ่มเพาะ 3) โครงการทุนอุดหนุนทั่วไป และ 4) โครงการวิจัยสถาบัน พร้อมทั้งจัดทำคำของบประมาณ จัดหาแหล่งเงินทุนงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสู่สาธารณะ (กองบริหารงานวิจัย, ม.ป.ป.)

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกองบริหารงานวิจัย ผู้วิจัยพบว่า กองบริหารงานวิจัยเป็นหน่วยงานกลางที่สนับสนุนด้านการวิจัยตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งนอกจากจะสนับสนุนและคอยขับเคลื่อนงานวิจัยสู่ระดับประเทศทั้งนี้ยังให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้กองบริหารงานวิจัยสามารถตอบโจทย์ความต้องการของการพัฒนาวิจัยไปสู่ชั้นนำประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อพิจารณาถึงการบริหารจัดการและสภาพปัญหาของโครงการทั้ง 4 โครงการ พบว่ากองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นยังขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการเผยแพร่งานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการด้านการพัฒนาเผยแพร่งานวิจัย คือ โครงการพัฒนานักวิจัยใหม่ โครงการวิจัยทุนบ่มเพาะ โครงการทุนอุดหนุนทั่วไป และโครงการวิจัยสถาบัน อย่างละเอียด เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการบริหารจัดการด้านการพัฒนาเผยแพร่งานวิจัยสู่ความเป็นเลิศด้านการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลไกในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศด้านการสนับสนุนงานวิจัย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเผยแพร่งานวิจัย

3. เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเผยแพร่งานวิจัย

วิธีการวิจัย

วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการศึกษา 2 วิธี คือ 1) การค้นคว้าและศึกษาข้อมูลด้านเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิเช่นหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการประชุม รายงานการวิจัย ของกองบริหารงานวิจัย เป็นต้น และ 2) การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้รายละเอียดประเด็นศึกษาหลักในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ด้านการสนับสนุนงานวิจัย สภาพการบริหารจัดการ สภาพปัญหาในการสนับสนุนและเผยแพร่งานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลนั้นครบถ้วนสมบูรณ์ และตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 42 คน จำแนกเป็นนักวิจัย 4 โครงการ ได้แก่ นักวิจัยใหม่ 8 คน นักวิจัยทุนบ่มเพาะ 8 คน นักวิจัยทุนอุดหนุนทั่วไป 8 คน การสัมภาษณ์นักวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะผู้ที่ได้รับการตีพิมพ์ในฐาน Scopus Journal Search, ISI Journal Search และ ที พิม พี ผลงานในระดับชาติ และนานาชาติ เท่านั้น และนักวิจัยสถาบัน 8 คน สัมภาษณ์เฉพาะผู้ที่ได้รับการเสนอบทความเท่านั้น และที่เลี้ยงนักวิจัยใหม่ 6 คน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขา คือ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2 คน กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และสุขภาพ 2 คน และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ 2 คน พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่โครงการทั้ง 4 โครงการ จำนวน 4 คน ซึ่งทำการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2558 ทั้งนี้ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แนวคำถามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง พร้อมทั้งเครื่องมือสำหรับการบันทึกข้อมูลภาคสนาม ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่รวบรวมได้จากภาคสนาม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตีความ สร้างข้อสรุป ตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิด ตลอดจนนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของผลการศึกษา

ผลการวิจัย

ผลของการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นส่วนใหญ่ยทั้งสี่ 4 ส่วนด้วยกัน ดังนี้

1. กลไกในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศด้านการสนับสนุนงานวิจัย ซึ่งแต่ละ

โครงการวิจัยนั้นมีกระบวนการบริหารจัดการที่คล้ายกันคือ

1.1 การจัดประชุมคณะกรรมการโครงการวิจัย และเจ้าหน้าที่โครงการ เพื่อวางแผนเตรียมการรับสมัครนักวิจัย

1.2 ประกาศรับสมัคร โดยให้นักวิจัยยื่นใบสมัครพร้อมกับข้อเสนอโครงการ ซึ่งแต่ละโครงการมีระยะเวลาการรับสมัคร และรายละเอียดของประกาศรับสมัครที่แตกต่างกันไป ตามความเหมาะสมของโครงการแต่ละโครงการ

1.3 กองบริหารงานวิจัยส่งข้อเสนอโครงการให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อเสนอโครงการ และประกาศผลการคัดเลือก

1.4 จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อฝึกวิเคราะห์และเขียนข้อเสนอโครงการ และนักวิจัยส่ง (ร่าง) ข้อเสนอโครงการให้กองบริหารงานวิจัย

1.5 กองบริหารงานวิจัยส่งสัญญารับทุน เพื่อให้นักวิจัยยืนยันการรับทุน

1.6 งบประมาณจะถูกจัดสรรไปในหมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในวงเงินงบประมาณไม่เกิน 100,000 บาท (โครงการพัฒนานักวิจัยใหม่) 30,000 บาท (โครงการวิจัยสถาบัน) 300,000 บาท (โครงการอุดหนุนทั่วไป) และโครงการวิจัยทุนบ่มเพาะ ไม่เกิน 450,000 บาท แบ่งจ่ายปีละ 150,000 บาทต่อปี

1.7 หลังจากรับทุน นักวิจัยส่งรายงานความก้าวหน้าให้กองบริหารงานวิจัย และจัดเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า โดยนักวิจัยนำเสนอรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ และเชิญอาจารย์ที่เลี้ยงเข้าร่วมรับฟัง และแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะ (แบ่งห้องย่อยในการนำเสนอ ตามกลุ่มสาขา)

1.8 กำหนดส่ง (ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์ ประเมิน (ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์ และเบิกจ่ายเงินงวดสุดท้ายแก่นักวิจัย และปิดโครงการ ตลอดจนกองบริหารงานวิจัยจัดเวทีนำเสนอผลงานของนักวิจัยใหม่ (จัดเวทีในงานประชุมวิชาการประจำปี) หลังจากรับทุนงวดสุดท้าย

2. สภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเผยแพร่งานวิจัย ซึ่งแต่ละโครงการวิจัยนั้นมีปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการดำเนินงานและ

เผยแพร่งานวิจัยที่คล้ายกัน ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์และสรุปได้ ดังนี้

2.1 ปัญหาภาระงานสอนที่เยอะส่งผลให้ระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการต้องเลื่อนออกไปตามไปด้วย

2.2 ปัญหานักวิจัยดำเนินงานวิจัยล่าช้า ไม่สามารถปิดโครงการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

2.3 ปัญหาการเผยแพร่ผลงานวิจัย และปัญหาการเบิกค่าตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย (Page charge)

2.4 ปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย

2.5 ปัญหาด้านงบประมาณน้อย และนักวิจัยระบุงบประมาณผิดพลาด ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการดำเนินงานวิจัย

2.6 ปัญหาด้านการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานวิจัย ไม่สามารถหาพี่เลี้ยงนักวิจัยที่มีความสามารถตรงกับสาขาวิชาได้ พี่เลี้ยงนักวิจัยที่นักวิจัยทำการเสนอมายังขาดประสบการณ์ในการวิจัย

2.7 ผลของการวิจัย ยังไม่สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์กรและพัฒนาประสิทธิภาพงานได้เท่าที่ควร

2.8 ขาดการสร้าง ความเข้าใจและการร่วมกำหนดประเด็นการวิจัย หรือโจทย์วิจัยร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรของคณะ/หน่วยงาน

2.9 ปัญหาด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการ ในบางครั้งเจ้าหน้าที่ทำงานแบบตั้งรับเกินไป ไม่มีการทำงานแบบเชิงรุก

2.10 ปัญหาความผิดพลาดด้านการติดต่อสื่อสารไม่ชัดเจน

2.11 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์

3. แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัย

3.1 วิเคราะห์ปัญหาเพื่อให้มีการแก้ไขได้ถูกจุด และปรับเปลี่ยนวิธีการศึกษาใหม่ๆ เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุด

3.2 จัดเวทีเพื่อประชุมปรึกษาร่วมกับนักวิจัย เรื่องความล่าช้า

3.3 กองบริหารงานวิจัยสร้างแรงจูงใจให้แก่ นักวิจัย และพี่เลี้ยงนักวิจัยในการเผยแพร่ผลงาน พร้อมทั้งจัดสรรหาแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่ นักวิจัย และอีกอย่างคือ ควรจัดสรรค่าตอบแทนและการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัย ให้แก่พี่เลี้ยงนักวิจัยด้วยเช่นกัน เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้พี่เลี้ยงนักวิจัยให้คำแนะนำ ปรึกษากับนักวิจัยในการดำเนินการวิจัยมากขึ้น

3.4 กองบริหารงานวิจัยทำการอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสรรหมวดเงินให้แก่ นักวิจัย ได้เข้าใจอย่างถูกต้อง เพื่อลดปัญหาการ ใช้จ่ายผิดพลาด

3.5 แก้ไขปัญหาเรื่องเครื่องมือ แก้ไขโดยการยืมเครื่องมือจากที่ต่างๆ ในการดำเนินงานวิจัยก่อน เพื่อความรวดเร็วต่อการทำวิจัย

3.6 แก้ไขปัญหาด้านการวางแผนงานและงบประมาณ ซึ่งการศึกษารายวิชาด้านวิทยาศาสตร์หรือสาขาอื่นๆ บางสาขา ที่มีความจำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือในการทดลอง จำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าก่อนอย่างรัดกุม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา

3.7 แก้ไขปัญหาเรื่องไม่มีผู้เชี่ยวชาญวิจัย จำเป็นต้องไปหาผู้เชี่ยวชาญจากสาขาอื่น ซึ่งอาจไม่ได้มีความเชี่ยวชาญตรงสาขา

3.8 ส่งเสริมและปรับปรุงระบบกระบวนการและกลไกในการพัฒนาการวิจัยสถาบันของส่วนกลางให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับต่อการดำเนินงาน สนับสนุนแก่นักวิจัย

3.9 สร้างความเข้าใจและการร่วมกำหนดประเด็นการวิจัย หรือโจทย์วิจัยร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารและบุคลากรของคณะ/หน่วยงานให้ชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3.10 เพิ่มเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ เพื่อลดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานและให้บริการแก่นักวิจัย

3.11 การประชาสัมพันธ์ และการประสานงาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าต้องมีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างเจ้าหน้าที่โครงการกับนักวิจัยอยู่ตลอดเวลา ระหว่างการดำเนินงานวิจัย ดังนั้น กองบริหารงานวิจัยควรประชาสัมพันธ์ช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ช่องทางในการแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้มากกว่านี้

3.12 กองบริหารงานวิจัยควรติดตามรายงานความก้าวหน้าของนักวิจัยอยู่บ่อยๆ และ

ให้คำแนะนำในการดำเนินงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องระยะเวลาแก่นักวิจัย เพื่อให้ นักวิจัยสามารถทำวิจัยออกมาได้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. ข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเผยแพร่งานวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

4.1 ควรสนับสนุนให้มีความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อการศึกษาวิจัย ควรจะมีการทำสัญญากับหน่วยงานราชการ เอกชน หรืออาจจะมีการตกลงทำสัญญาความร่วมมือ (MOU) เพื่ออำนวยความสะดวกร่วมกัน และเกิดประโยชน์ต่อสังคม

4.2 ควรสนับสนุนผู้ช่วยวิจัย และเครื่องมือในการทำงานวิจัยแก่นักวิจัยของโครงการต่างๆ

4.3 สนับสนุนแหล่งทุนภายในให้มากขึ้น ตลอดจนการดำเนินงานด้านการเบิกจ่ายที่เป็นไปตามอัตราค่าใช้จ่ายจริงของนักวิจัย

4.4 การประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทุกหน่วยงาน และทุกๆ ด้าน เพื่อให้ นักวิจัยรับทราบและสมัครเข้าร่วมโครงการ

4.5 ควรให้ความสำคัญกับการกลั่นกรองเรื่องภาษาในงานวิจัยของนักวิจัยที่ต้องการจะเผยแพร่ ควรจะมีชาวต่างชาติตรวจภาษา ก่อนตีพิมพ์ เพื่อความถูกต้อง

4.6 มหาวิทยาลัยขอแนะควรสนับสนุนงานวิจัยให้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบความร่วมมือกัน กล่าวคือ ให้งานวิจัยมีบทบาทในการช่วยเหลือแก้ปัญหา และพัฒนาชุมชน มากกว่าการเป็นงานวิจัยที่เน้นไปการตีพิมพ์ หรือเน้นไปการทดลองในห้องทดลอง

4.7 มหาวิทยาลัยและกองบริหารงานวิจัยควรจะสร้างเครือข่าย หรือสัญญาความร่วมมือกับต่างชาติให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มแหล่งทุนให้กับนักวิจัย

4.8 ควรมีการจัดฝึกอบรม การเขียนงานวิจัยให้เข้มงวดมากขึ้น และบังคับให้นักวิจัยเข้าร่วมการฝึกอบรม เพื่อให้ นักวิจัยเข้าใจ และเรียนรู้การเขียนงานวิจัยออกมาได้อย่างถูกต้อง สามารถเผยแพร่งานวิจัยได้ทั้งระดับชาติและนานาชาติ

4.9 สร้างศูนย์รวมในการติดต่อสื่อสาร (One Stop Service) กองบริหารงานวิจัยจะต้องมีคลินิกวิจัย มีข้อมูลและอำนวยความสะดวกสำหรับการตีพิมพ์งานวิจัย

4.10 การเพิ่มช่องทางการให้คำปรึกษาด้านวิจัยให้สะดวกและมีมากยิ่งขึ้น
รูปที่ 1 แสดงถึงข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการดำเนินงานสนับสนุนงานวิจัยสู่ความเป็นเลิศ

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการศึกษานักวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นรูปแบบขั้นตอนการดำเนินงานโครงการวิจัยทั้ง 4 โครงการ ซึ่งมีขั้นตอนที่คล้ายกันประมาณ 8 ขั้นตอน อย่างไรก็ตาม ในส่วนของขั้นตอนกระบวนการนั้นก็ล้วนแต่เป็นรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย มหาวิทยาลัยยึดถือและปฏิบัติตามมา ทำให้ไม่เกิดจุดที่น่าสนใจมากนัก กระบวนการที่มีการวางแผนกันเป็นอย่างดีจากคณะทำงานของกองบริหารงานวิจัยกลับมีปัญหาที่ถูกสะท้อนผ่าน นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 4 โครงการถึง 11 ประเด็นด้วยกัน อาทิ ปัญหาภาระงานสอนที่ค่อนข้างมาก ส่งผลให้ระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการต้องเลื่อนออกไปด้วย ปัญหานักวิจัยดำเนินงานวิจัยล่าช้าไม่สามารถปิดโครงการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ปัญหาการเบิกค่าตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย (Page charge) ปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือในการทำงานวิจัย (โดยเฉพาะงานวิจัยที่ต้องทดลอง) นักวิจัยระบุงบประมาณผิดพลาด ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการดำเนินงานวิจัยและปัญหาด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการ ในบางครั้งเจ้าหน้าที่ทำงานแบบตั้งรับเกินไป ไม่มีการทำงานแบบเชิงรุก เป็นต้น

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพปัญหา ผวนกับศึกษาข้อเสนอแนะที่ได้จากนักวิจัย และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 4 โครงการ นำไปสู่แนวทางในการแก้ไข และขั้นตอนสำคัญที่ส่งผลให้โครงการวิจัยทั้ง 4 โครงการประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1) โครงการพัฒนานักวิจัยใหม่ กระบวนการในการบริหารงานวิจัยโครงการพัฒนานักวิจัยใหม่ให้ประสบผลสำเร็จจึงประกอบไปด้วย 4 ส่วนหลัก คือ 1. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกวิเคราะห์และเขียนข้อเสนอโครงการ นักวิจัยจัดส่งข้อเสนอโครงการผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2. การอนุมัติและทำสัญญาเงินทุน กองบริหารงานวิจัยและคณะกรรมการพบปะนักวิจัย (Site

visit) และประเมินความก้าวหน้าหลังจากได้รับทุน 3. การจัดฝึกอบรมเทคนิคการเขียนโครงการวิจัย และการรายงานผลงานวิจัยให้กับนักวิจัยใหม่ทุกปีงบประมาณ เพื่อให้ นักวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของสิ่งที่ทำงานวิจัยเรื่องอะไร มีวัตถุประสงค์อะไร จะใช้ระเบียบวิธีการศึกษาอย่างไร และงานวิจัยนั้นมีประโยชน์อะไรบ้าง ซึ่งหากนักวิจัยไม่มีความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว ก็ยากที่จะเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่ดีได้ และ 4. กลไกในการดำเนินงานด้านเผยแพร่งานวิจัย ให้มีการตีพิมพ์งานวิจัยในระดับต่างๆ โดยระบุไว้ในประกาศรับสมัครและสัญญา รับทุน ส่งเสริมในการเผยแพร่สู่ภายนอก (ต่างประเทศ) มากขึ้น เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักวิจัยใหม่ได้รับประสบการณ์ในการร่วมมือกับต่างชาติ และยังจะเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัยอีกด้วย อีกทั้ง กองบริหารงานวิจัยนั้นมีนโยบายในการมีการผลักดันงานวิจัยสู่การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และรักษาสิทธิประโยชน์จากงานวิจัย

2) โครงการทุนบ่มเพาะ กระบวนการในการบริหารงานวิจัยโครงการทุนบ่มเพาะให้ประสบผลสำเร็จจึงประกอบไปด้วย 4 ส่วนหลัก คือ 1. การจัดฝึกอบรมเทคนิคการเขียนโครงการวิจัยและการรายงานผลงานวิจัยให้กับนักวิจัยในโครงการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักวิจัยเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนโครงการวิจัยได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจจุดมุ่งหมายที่จะทำงานวิจัยได้อย่างชัดเจนตามความถนัดของนักวิจัย 2. การส่งเสริมและกำหนดให้นักวิจัยนั้นจะต้องมีที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยงนักวิจัยที่คอยให้คำแนะนำ ปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการดำเนินงานวิจัย 3. กองบริหารงานวิจัยได้สนับสนุนทุนวิจัยให้แก่ นักวิจัย โดยการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งเงินทุนผ่านทางเว็บไซต์ของกองบริหารงานวิจัย และแจ้งหนังสือไปยังคณะ หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยให้นักวิจัยได้รับทราบ และได้ให้ทุนสนับสนุน ผู้ช่วยการวิจัย วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี และ 4. การผลักดันการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อให้ผลงานนักวิจัยนั้นเผยแพร่ในระดับนานาชาติ อีกทั้งให้ความสำคัญในเรื่องของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาด้านการวิจัย โดยมีการจัดประชุมเพื่อให้ความรู้ ความสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้นักวิจัยนั้นได้ตระหนักถึงลิขสิทธิ์ในผลงานวิจัยของตนเอง พร้อมสร้างแรงจูงใจ สนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่ และเชิดชูนักวิจัยในการสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพออกมา สามารถตอบเจตจำนงนโยบายด้านการวิจัยของประเทศได้อย่างแท้จริง

3) โครงการวิจัยทุนอุดหนุนทั่วไป กระบวนการในการบริหารงานวิจัยโครงการทุนอุดหนุนทั่วไปให้ประสบผลสำเร็จจึงประกอบไปด้วย 4 ส่วนหลัก คือ 1. กระบวนการบริหารจัดการงานวิจัย ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของงานวิจัย เพราะจะต้องมีทุนสนับสนุน ผู้ช่วยงานวิจัย วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการดำเนินงานวิจัย 2. ที่ปรึกษาหรือ พี่เลี้ยงนักวิจัย ที่คอยให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้ความรู้แก่นักวิจัย และถ่ายทอดประสบการณ์ การทำวิจัย เพื่อให้นักวิจัยรุ่นน้องประสบความสำเร็จ 3. การจัดฝึกอบรมเทคนิคการเขียนโครงการวิจัยและการรายงานผลการวิจัย แก่นักวิจัย เพราะการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยนับเป็นกระบวนการเริ่มต้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของงานวิจัย เป็นการรวบรวมแนวคิด กระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของงานวิจัยออกมาถ่ายทอดให้อยู่ในรูปของข้อเสนอโครงการวิจัย เพื่อสื่อสารให้กับแหล่งทุนต่างๆ ได้เข้าใจ และ 4. การสนับสนุนและเผยแพร่งานวิจัย สร้างแนวทางที่ทำให้ นักวิจัยสามารถเผยแพร่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิจัยได้ผลิตผลงานวิจัย หรืองานสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องมีคุณภาพ รวมทั้งสามารถนำผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์แก่มหาวิทยาลัย ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

4) โครงการวิจัยสถาบัน กระบวนการในการบริหารงานวิจัยโครงการวิจัยสถาบันให้ประสบผลสำเร็จจึงประกอบไปด้วย 4 ส่วนหลัก คือ 1. การบริหารจัดการโครงการวิจัยสถาบัน โดยการให้ทุนสนับสนุนบุคลากรสายสนับสนุนของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และยังมีการจัดระบบสนับสนุนการวิจัย เช่น การเข้าถึงข้อมูล การเข้าถึงแหล่งทุน กับนักวิจัยโครงการวิจัยสถาบันนั้น โดยการประกาศผ่านทางเว็บไซต์ (<https://ora.kku.ac.th>) และEmail แก่นักวิจัยโดยตรง 2. พี่เลี้ยงนักวิจัย นักวิจัยจะต้องทำการสรรหาเองโดยในการส่งข้อเสนอโครงการจะต้องเสนอชื่อที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยงวิจัยมาด้วย ซึ่งทางกองบริหารงานวิจัยมองว่านักวิจัยจะรู้และให้ความสนิทกับที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยงนักวิจัยมากกว่า ที่ทางกองบริหารงานวิจัยจัดทำให้ 3. การจัดฝึกอบรมเทคนิคการเขียนโครงการวิจัยและการรายงานผลการวิจัย กองบริหารงานวิจัยให้ความสำคัญในการพัฒนางานวิจัยของนักวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ผลผลิตออกมามีคุณภาพ จึงได้มีการจัดฝึกอบรมเทคนิคการเขียนโครงการวิจัยและการรายงานผลการวิจัยทุกปีงบประมาณ เพื่อให้นักวิจัยนั้นได้นำความรู้มาปรับรูปแบบรายงานการวิจัยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และ

4. สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานของนักวิจัย กองบริหารงานวิจัย นอกจากจะสนับสนุนทุนให้นักวิจัยดำเนินงานวิจัยแล้ว ยังผลักดันสร้างแรงจูงใจ สนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานของนักวิจัยอีกด้วย เพราะผลงานวิจัยเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในส่วนนี้ผู้วิจัยเห็นว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรสนับสนุน ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของกองบริหารงานวิจัยให้มีการบริการอย่างทั่วถึง รวดเร็วแก่นักวิจัย เพื่อให้งานวิจัยนั้นออกมาเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด และเป็นที่พึงพอใจแก่นักวิจัย กองบริหารงานวิจัยควรให้ความรู้กระบวนการทำวิจัย สนับสนุนงบประมาณในการวิจัยให้เหมาะสม (มีมาตรฐาน) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำวิจัย การจัดแสดงนวัตกรรมวิจัยจากหน่วยงาน องค์กรภายนอกที่เป็นต้นแบบ และมีการประชาสัมพันธ์กระบวนการด้านวิจัยเชิงรุก เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้เสนองานวิจัยเพิ่มมากขึ้น

2) ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร กองบริหารงานวิจัยควรมีการอบรมเตรียมพร้อมนักวิจัยรุ่นใหม่ก่อนมาทำวิจัยฉบับสมบูรณ์ มีการใช้ระบบที่เสถียรสำหรับนักวิจัยใหม่และรุ่นพี่ที่เคยดำเนินการแล้ว ควรมีระบบติดตามและการเพิ่มช่วงเวลาในการติดต่อขอคำปรึกษาเพิ่มเติม ควรเพิ่มความรวดเร็วในการเบิกจ่ายทุนสำหรับการวิจัย ทั้งนี้ ควรเปิดหลักสูตรการศึกษาทำวิจัยในระดับต่างๆ (ต้น กลาง สูง) เปิดหลักสูตรการใช้เครื่องมือ เปิดหลักสูตรการจัดการรายงาน จัดสรรงบประมาณการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้นมีระบบฐานข้อมูลงานวิจัย จัดเวทีเสนอแสดงผลงาน และสนับสนุนเผยแพร่ให้นักวิจัยแสดงผลงานวิจัยมากยิ่งขึ้น อนึ่ง ห้องสมุดควรมีการจัดแหล่งข้อมูลให้นักวิจัยเข้าถึงได้มากกว่านี้ ควรมีการสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมประชุมวิชาการระดับนานาชาติกับต่างประเทศซึ่งจะเป็นโอกาสสำคัญให้นักวิจัยใหม่ได้สร้างชื่อเสียงติดตามและประเมินผลการทำวิจัยอย่างเป็นระบบ การเพิ่มช่องทางการให้คำปรึกษาด้านวิจัยให้สะดวก และมีมากยิ่งขึ้น

3) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ในการเสนอแนะเชิงวิชาการนั้น ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบกรณีศึกษาเป็นหลัก และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนหนึ่ง และข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่างๆ เป็นหลักซึ่งอาจจะเป็น

ข้อจำกัดต่อการในการอธิบายแทนนักวิจัยในโครงการทั้ง 4 โครงการหลัก ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงการพัฒนานักวิจัยใหม่ โครงการนักวิจัยทุนบ่มเพาะ โครงการวิจัยอุดหนุนทั่วไป และโครงการนักวิจัยสถาบันครั้งต่อไปจึงควรศึกษาวิจัย ที่มุ่งเน้นในเรื่องของการเปรียบเทียบวิเคราะห์โครงการของแต่ละมหาวิทยาลัย ว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อทำการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย ทั้งนี้ นักวิจัยอาจจะเพิ่มเติมวิธีการวิจัยโดยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณประกอบด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ลุล่วงไปด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวัช ศรีโกคางกุล ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบความบกพร่องในการทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายท่าน ซึ่งไม่อาจจะนำมากล่าวได้ทั้งหมด และผู้มีพระคุณท่าน ต่อมาที่ ผู้วิจัย ใคร่ขอขอบพระคุณ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญ ณี แนนรท และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม กรรมการผู้ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้การเขียนรายงานการศึกษาการวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ที่สุด ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการทำการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ หากมีข้อบกพร่องด้วยประการใดๆ ผู้วิจัยขออภัยไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. แนวโน้มการศึกษาไทยในครึ่งทศวรรษหน้า. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2558, จาก <http://blog.eduzones.com/drkieng/7005>.
กองบริหารงานวิจัย. (ม.ป.ป.). ข้อมูลพื้นฐานกองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2558, จาก <https://ora.kku.ac.th/index.asp?go2=AboutU>.
งชัย สันติวงษ์. (2539). องค์การและการบริหาร การศึกษาการจัดการแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

- ประพันธ์ พันตาเอก. (19 เมษายน 2559). สัมภาษณ์.
เจ้าหน้าที่โครงการวิจัยทุนบ่มเพาะ.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2558). 9 มหาวิทยาลัยวิจัย
แห่งชาติ. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2558, จาก
<http://www.kku.ac.th/research>.
_____. (ม.ป.ป.). ประวัติด้านการวิจัยของมหาวิทยา
ขอนแก่น. ค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2557, จาก
<http://www.kku.ac.th>.
- รัชนี้ รุ่งวงศ์. (19 เมษายน 2559). สัมภาษณ์. เจ้าหน้าที่
โครงการวิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรภรณ์ ฝิวพรรณงาม. (19 เมษายน 2559). สัมภาษณ์.
เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนานักวิจัยใหม่.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2558). 10 อันดับ
มหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ที่ดีที่สุดใน
อาเซียน 2015. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2558
จาก. <http://www.manager.co.th/Campus>.